

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólítások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.
Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.
Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,
ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

KÉT ÉNEK.*)

Föl, Krisztus harcosa . . .

*Föl, Krisztus harcosa
Vedd föl fegyverzedet,
Erőt, mit kíván a tusa,
Az Isten ád neked.*

*A sergek hős Ura
Lelkét lelkedbe vedd,
Ki benne bíz, nem veszt soha,
S győztesnél győztesebb.*

*Ne lepje rozsdá be
Kardod, tanuld meg azt,
Rajtad függ a vezér szeme,
Imádkozzál s virrassz.*

*Imádság nélkül itt
Nem állhatsz meg te sem,
Tipord az éj hatalmait
Le ezzel győztesen.*

*Hogy küzdve sok vizályt,
De nem győzelve le,
A Krisztusban végig megállj
S megtartassál vele.*

Bár jó az éj . . .

*Bár jó az éj, rettenthet-e
A kísértő tekintete?
Hisz pajzs az Úr igérete!*

*Elhagyjuk-é a harcmezőt?
Remegjünk ellenünk előtt?
Hisz Jézus ád új s új erőt!*

*Elszárad bár fű és fenyér,
Az éhség hozzánk el nem ér,
Mert Jézusunk élő kenyér.*

*Bár bűnnek terhe földre nyom,
Kegyes Uramban bízhatom,
Én igazságom Jézusom.*

*Lankadt imám, hideg szívem,
De ég felé tekint szemem:
Értem könnyörg ott Mesterem.*

*Bár föld s pokol mind ellenem
Mit árt, ha Isten van velem?
Jézusban üdvömet telem!*

* A MKDSz. tagjai énekelték a nagyerdei táborozáskor.

Valahára.

E szavakkal sóhajtottunk fel, midőn a lelkési korpótlék megadásának első, téveteg híradása megjelent.

Akkor még nem láttunk világosan és csak hozzávetésekre voltunk utalva, mégis a megkönnyebbülés érzete fogott el bennünket, hogy valahára megérhettük mi is azt az időt, melyben a törvény biztatásai, igéi boldogító valósággá lesznek, amelyben a szegény, kisfizetésen, de nagy teher alatt tengődő kongruás papság helyzete megkönnyebbülend.

Megvalljuk őszintén, hogy a fizetésrendezésnél mi itt a vidéken főképen magunkra és a negyedik osztályú egyházakban szolgáló lelkésztársainkra gondoltunk s legfeljebb azokra, akiknek javadalma nem haladja túl a 2400 koronát.

Arra, hogy a fizetésrendezés még a jobb egyházak lelkészeit is érinteni fogja, ingyen sem gondoltunk.

A korpótlékról rémlett ugyan valami homályosan lelkünk előtt, hogy az a dolog természete szerint mindenkit megillet. De itt is meglepett az a körülmény, hogy a V-ik osztályú fizetéssel bíró állami hivatalnokoknál a korpótlék megszűnik és egész természetesen tartottuk, hogy például a nagyváradai püspök korpótlékot ne kapjon... De hát inkább csak kapjon, csak-hogy ahoz a mi lelkészeink is mind egyformán hozzá jussanak, hiszen még a legjobb egyházban levők fizetése se haladja meg a 8000 koronát.

És amint a gróf Tisza István leveléből olvassuk és látjuk, hozzá is fognak jutni. Mindenki, akinek joga lett volna az 1600 koronás fizetésekiegészítésre, tehát *minden lelkész, akinek érettségi bizonyítványa van.*

Nem lesz hát, ami az egyenlőséget és a szentek egységét megzavarja. Legfeljebb csak mi idősebbek panaszkodhatnánk. Már tudni illik amiatt, hogy a mi 15 éven túli becsületes szolgálataink nem vevődnek tekintetbe.

Azonban megvígasztalódunk, itt is, mert ez nem erkölcsi mérlegelés és hátratétel, hanem pusztán kalendáriumi dolog. A kongrua-törvény meghozatala óta 15 év telt el. A törvénynek nincs visszaható ereje, meglehet érteni, ha nem nyúl tovább vissza és ahelyett, hogy a feneketlen mélységben tévedeznék, ott keres alapot, ahol lehet. Ne siránkozzunk hát, hogy nem mindenki s nem mindenben tesz eleget. Jó, hogy kezd, jó, hogy a jövőre legalább minden lelkész tudja, mi vár reá s mire számíthat? Amikor mi kezdtük, még ennyire se számíhattunk,

még az 1600 koronás kiegészítésre se, amely maga is olyan csodás, hihetetlen dolog volt, mint az álom, mint a manna-hullás a pusztaságban. És mégis megtörtént. Lám, ilyen az Úrnak kegyelme. És 15 év múltán kiegészítésre szorult. Lám, ilyen a földi dolgok természete, a fejlődés, a haladás sorja.

Eljő az idő, amidőn ez a most kilátásba helyezett két korpótlék (1. 400 koronás még ez évben és 2. 400 koronás a jövő évben) se lesz elég.

De amit most kaptunk, amiről nekünk az a drága kis levél szavatol, az még is csak nagy jótétemény, az mégis sok aggodalmat megszüntet, sok szükségét orvosol és ha szinte az ország adja is, mégis magunkba szállásra és háládatosságra indít.

Hát mi hálásak is vagyunk mindazok iránt a nagyok iránt, akik a 48. XX. törvényt meghozták, mindazok iránt, akik azt a törvényt ezelőtt 15 évvel és most is alkalmazták és alkalmazzák. És azok iránt is, akik kisürgették az ORLE. írása iránt.

Magyar református papok vagyunk és magyar hazánkat nem felejtjük el soha. Azt azonban még most sem tudjuk elhallgatni, hogy míg ez a jótétemény és gondoskodás minket nagy családunk sok magyar fiuk és leányok felnevelésére képesít, ugyanez a segítség a nemzetiségi egyházakat a nálok hiányzó intelligencia előállításához segíti.

Miért nem lehet az államnak minden polgárára bizonyos mennyiségű kultúra adót vetni, 10—15 koronát 100 korona egyenes adó után és azt az adót mint államsegélyt az illető felekezethez, ha kell, visszaszolgáltatni.

Az önértékünknek, az igazságnak is jobban megfelelné és az államnak is több haszna lenne belőle.

De ne vegyítsünk az örömben ürmöt és ne kicsinyeskedjünk. Örvendjünk, hogy papjaink a magyar nyelv és hazafiság lelkes áldozatai hozzájutnak valahára a 48. XX. t.-c. alapján ehhez a jogos segélyhez és korpótlókhöz. Hozzájutnak pedig, mint a gróf Tisza István köszönettel vett leveléből olvassuk mindnyájan, minden kivétel nélkül. A szekularizáció útja ez. Valahára. Hogy az Isten szent neve (és azoké, akiket eszközül magának kiválasztott) mindörökre áldassék.

Szabó József.

Pár szó a protestáns liberálizmusról.

(Folyt. és vége.)

De midőn a liberálizmust így értelmezzük, és talán senki által nem kifogásolható módon értelmezzük, így engedjék meg nekünk, ha a protestáns liberálizmusra nézve is őszinte, nyílt álláspontot foglalnunk el.

Értsük meg: itt már protestáns liberálizmusról van szó. S ha valaki nekem azt mondja szemembe: barátom, olyan nincs; liberálizmus csak egy van; de az az egy nem lehet ám zsidó liberálizmus, róm. kath. liberálizmus vagy protestáns, vagy református liberálizmus. Mire én viszont azt felelem, hogy: hát legyen, liberálizmus csak egy van és az az egy nem lehet talán zsidó liberálizmus, nem lehet talán római katolikus; de úgy tárgyi, mint alanyi szempontból, lehet igenis az a liberálizmus protestáns, református liberálizmus.

Ki fogom magyarázni magamat. A liberalizmus fő-fő kritériuma s egyúttal postúlátuma, hogy senki véleménye szabad nyilvánításában, tehát lelkiismereti szabadságában ne gátoltassék; vélemény nyilvánításáért, lelkiismereti dologért senki bírói fórum elé ne hurcoltassék. Ez par excellence református, protestáns, keresztyéni, bibliai elv. S ha elfogulatlanul tudnának gondolkozni, részrehajlatlanul distingválni, ítélni: ezért az egy elvért magáért dicsőíteni kellene minden szabadgondolkozónak a bibliai keresztyénséget s közelebbről a reformációt, mely ezt az elvet érvényre emelte, kivonta a spanyol inquisitio borzalmainak uralma alól.

S ennek a bibliai elvnek sem tárgyi, sem alanyi akadályai, béklyói protestáns, református oldalról absolute nincsenek. Nincsenek tárgyilag határolt korlátai; mert mint előbb jeleztük, liberálisan kezelhet bárki bármi eszmét, bármi tudományt, sőt bármi vallási kérdést, anyagot. Nincsenek részünkről felállítva alanyi, subjectiv korlátok sem. Mert kinek kinek lelkiismeretére bizzuk: hirdesse azt, aminek valódiságáról ő meg van győződve. Hajszálat sem görbítjük meg miatta. Ime, tehát protestáns, református elfogultságról, inquisitórúsz érzületről s annál kevésbé zsarnokságról senki nem szólhat. *S ebben van a protestáns, a református liberálizmus lényege.* Ezt hangsúlyozzuk, ezt az álláspontunkat fiskális floskulussal, rabulistikával elhomályosítani nem engedjük. Most ezen fordul meg minden. Ami ezután következik, az már házi, családi dolog egyfelől és másfelől — kenyérgkérdés. Semmi több.

Azt mondtam: *egyfelől házi, családi dolog.* És itt kénytelen vagyok kit-kit egy magasabb ethikai szempontra figyelmeztetni. Ha van ugyanis valakiben csak egy parányi nemesebb ethikai érzék, az elfogja ismerni, hogy a háznépek, a családok egyedül consolidált erkölcsi alapon állhatnak fönt. Ha erről lépnek, vagy letérítetnek, a baromi poligamikus és atheista fertő mocsarába sülyednek el.

A történelmi keresztyén egyházak magasabb eszmei nézőpontról tekintve, mind megannyian egy-egy népesebb házat, családot alkotnak; házat, családot, melynek megvannak, meg kell lenniök a maguk ethikai fundamentumális köveiknek. Ezek a keresztyén sarok igazságok. Ezek nélkül diluviálódnak, szét-

tépetnek, megsemmisülnek. A keresztyén s közelebbről a protestáns egyházaknak belső, összetartó erőre van szüksége épp úgy, mint az egyes kisebb terjedelmű s tulajdon értelemben vett háznépeknek, családoknak. Ezt az összetartozó erőt a szeretet, egyetértés, békeség confluidáló hatása alkotja. De hová lessz e confluidáló hatás, s ennek folytán a cobetionalis erő, ha legmagasabb eszményét a családi életnek magok a család tagjai gyalázzák meg, húzzák, tiporják a sárba, gúnyolják ki? Megteszi ezt a család valamelyik tagja? Éo ipso kitepte magát a családi kötelekből, elmegy; kivette örökségét... a háznép kétségkívül fájlalja, siratja, de útját nem állja. Talán-tán még visszatér s akkor... örülni fog az atya különösen, azt mondja az övéinek is: jertek, örüljétek, mert az én fiam, aki elveszett, megtaláltatott, aki meghalt, feltámadott. *Fiat applicatio!* Mert:

Ez a protestáns liberálizmus.

Kik a protestáns, református egyház födele alatt, mint egy család tagjai élünk, a legkevesebb amit óhajtottunk, elvárhatunk kölesönösen valamennyien, hogy a bennünket egybefűzőt szeretet, egyetértés s békeség közülünk senki által szánt-szándékkal meg ne háborítottassék. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha keresztyén életünk sarkigazságait senki közülünk ki nem gúnyolja, le nem gyalázza s az utca sarába meg nem hempergeti.

Meg akarja ezt tenni valaki? S meg is teszi? Vonja le önként a konzekvenciát. Legyen benne annyi hajszálnyú ethikai érzék, hogy azt a fészket, amelyben melengették, ne piszkolja tovább ottidőzéssel; azt az emlőt, amelynek teje dajkálta, ne gyalázza és fertőztesse az éltető forrására zúditott undorító s megbotránkozató szidalmaival. Kivette atyai örökségét, kezében a talentumok, menjen, használja, forgassa azokat saját böles belátása szerint, ám ő lássa!

Micsoda obscurus beszédek — szinte hallom a liberálizmus nekibőszült lovagjainak szánakozó molsolyra nyúló ajkairól.

Hát akkor a tudomány! Mivé lesz a protestáns, református egyház, ha fiai nem művelhetik *szabadon* a tudományt, a vallástudományt. Hiszen meg vagyunk írva is, *mi is állítjuk*: elvész a nép, mely tudomány nélkül való. Ezt mi is állítjuk. Tudjuk, hogy a tisztességes tudomány éltet, nevel, táplál. De hiszen — én Uram! — micsoda tág mező nyílik a tisztességes, valódi tudományt művelők számára még akkor, ha a keresztyén-ség sarokigazságainak pellengérré állításában nem futnak is versenyt a profán tudósokkal! Mennyire megmutatták a példát Pál apostolon kezdve a reformátorokon át (lásd a Kálvin Institutióját — *Aczél Gáspár et comp urak!*) egész a jelen időkig annyian és annyian, hogy lehet protestáns tudományt művelni a nélkül, hogy oly szemérmetlenül bánna el valaki az Úr Jézus feltámadásával s mennybemenetelével, amint ezt a mai ágaskodó Aczél Gáspárok cselekszik.

De nekik nem kellene dogmák, kriptaszagú dogmák. Nem-e? ... Hiszen mint örök medönthetetlen dogmákat hirdetik saját örökös hullámvásznak kitett s a korszellem szép Helénai köntösébe öltözött eszméiket. Ám hirdessék is, csak engedjék meg, hogy mi is hívek maradhassunk eme dogmáinkhoz: *Én és az én házam népe tiszteljük az Urat!*

Hirdessék! Hanem talán szíveskednének egyúttal más födél alá költözködni. Hol az az édesanya, s édesanya, amelyik gyermekei valamelyikétől, vagy cselédjétől szívesen venné, hogy családi életének fundamentális alapjait ássa alá? Itt a család ethikai, minden tekinteten felül álló érdeke forog szóban. Öngyilkosságot nem követelhet sem egyes egyéntől, sem erkölcsi vallásos testülettől, a legradikálisabb, a legbornirtabb radikálizmus sem. Szíveskedjenek emennek hívei igenis más födél alá költözködni. Senki közülünk erőszakkal vissza nem tartja. Alkossanak a közös gondolkodásúak, az ugyanezen eszméket vallók nekik tetsző bármi néven nevezendő társulatot, egyesületet. Hirdessék kedvökre ott világvívó eszméiket s igazságaikat. A mi protestáns, református egyházunk sajnálni fogja, mint neveltjeit, az általuk választott ösvényen látva őket; de nyugodtan lehetnek felőle, subjectív eszmei boldogságukban egy pillanatra sem fogja megzavarni.

Az ám, dehát a *kenyér!* No igen, mondám, hogy az igazi, a valódi protestáns liberálizmus lényege után másfelől a *kenyérkérdés* jön csak és semmi több. A protestáns liberálizmus lényegét teljesen meg nem látják, egészen ignorálják mindazok, akik roppantul képek és képesek keresztyénségünk sarokigazságait dehonostalni; de a *kenyérhez* amit az általuk alapjaiban gyöngített egyháztól kapnak — gőrcsösen ragaszkodnak. Az kell nekik. A protestantizmus Istenét, aki áldó jobbival vezérel bennünket a protestantizmus Jézus Krisztusát, aki üdvösségünket munkálja ma is, a protestantizmus Szent Lélek Úr Istenét, akinek ereje vigasztal, bátorít napról napra bennünket, kipellengérezik, utcai, vándor bohócok módjára neveltségessé tenni igyekeznek s kóbor cigányok észjárása szerint letagadják, — hanem a protestáns, a református egyház kenyeres ládájához és szalonnás kamarájához jussot tartanak, mert hát ők a *tudomány* emberei, bűvárai, hősei!

A protestáns liberálizmus valódi lényege után az bizony nagyon is alárendelt kérdés; és — én Uram! — mégis *ennekokaéri* híresztelik tele a világot, mihelyt valamelyik fenkölt (!?) liberális úr szegje kiüti magát a zsákból és ez a szeg fájós elevent éranya zentegházunk testében, hogy: a magyar protestáns egyház is megtagadta létforrását a lelkiösméret szabadságot stb. Pedig csak van talán még szíve, van talán még lelke protestáns egyházunknak, hogy megérezze s megsajnálja, ha legfenségesebb eszményeit verdesik arcul s legüdvözítőbb igazságait hurcolják meg, mint a bordélyházak perditait.

Van! De *azoknak az uraknak* ninvs. Mert ha volna, keresnének becses talentumaikhoz másutt kenyeret, megélhetést, ahol kedvökre szívalmazhatnák minden szentséges imádatunk tárgyát.

A protestáns liberálizmus kérdésével fölszínre került szabadkőművességről is lehetett volna még pár szót szólnom. Dehát ez a kérdés csak annyiban jöhetne szóba, hogy: protestáns, református lelkésznek szükösképen kell-e, hogy szabadkőműves legyen? Dehát ugyan minek, miért volna szükség, hogy azzá legyen? Hát nem elég neki, hogy a Krisztus hű szolgája legyen? Óh csak azok tudnánk lenni valamennyien. Az aratni valót úgy sem győzzük s bírjuk, mint egyszerű lelkipásztorok.

Tisztelt értekezlet!

Elmondám, amit mondani akartam. Elmondám, mert könnyíteni akartam lelkemen. Az elmondottakért — úgy érzem — csak az vehet rám követ, aki nem vérbeli protestáns, református liberális.

Nagyrábén, 1912 május 28.

F. Varga Lajos.

Halotti énekeskönyvünk megújítása.

Zsoltár és dícséret énekeskönyvünk megújítására már hatalmas előlépések történtek, sőt állítottak és adatott ki egy új énekeskönyv, mely szerintem — ha abban katekizmusi énekeink is befoglaltatnának — elfogadható és használható lenne. Igaz, hogy az átalakítások nem mindenütt sikerültek, sőt vannak oly átalakított énekeink, — nem mondom hogy elmaradnak messze az eredetitől, — de az eredeti jobbaeska. Dehát ki lehet azokat igazítani, vagy pedig helyette újat, jobbat írni. De vannak kitünően sikerült új énekeink, melyeket már némely egyházmegyék egyházaiban tanítanak a tanítók tanítványaiknak, és igen helyesen, mert már ezek a tanítványok, iskolások, amikor elhagyják az iskolát, s az új énekeskönyvünk használata kötelezővé lesz téve, nem lesz az új énekeskönyv templomi használatkor sok új ének előttük ismeretlen, míg ellenben ahol még nem tanították és az új énekeskönyv életbe lépéséig nem tanítják, új énekeink ismeretlenek lesznek előttük és így később fogja, évekkal hátra tolva az egész gyülekezet új énekeinket énekelni. Éppen azért én jónak látnám, ha kijelöltetnének új énekes könyveinkben azok az új énekek, melyek használata a második javított énekes könyvben kötelezővé lesz téve és ezeket tanítanak már az iskolában.

Régóta int az idő, hogy a nagyon elavult halotti énekeskönyvünk is megújítottassék, mert ha templomi énekeskönyvünk átalakítására régóta vágytunk, nem kevésbé vágytunk régen halotti énekeskönyvünk átalakítására. Mert valljuk meg az igazat, azóta, mióta nyelvünk gyökeres átalakításon ment keresztül, mióta Petőfi Sándor és Arany János elkezdte bájos lantját pengetni, már azóta szegyenleni kellett halotti énekeskönyvünket, hisz csak régi, kedves, becses emlékek járja az már meg, nem hogy abból énekeljünk. Elavult már az egészen. Észrevette, tudja azt már köznépünk is, sőt még jobban óhajtja minden konzervatív hajlandósága és gondolkozása mellett a halotti énekek átalakítását, s legtöbb részök helyett újak alkotását, mint a zsoltárok és dícséreték átalakítását s némelyek helyett újak készítését. Miért nem lett napirendre tűzve halotti énekeskönyvünk megújítása, holott arra már régóta égetően nagy szükség van? Régóta itt van már annak a 12-ik órája és mi még most is késünk. Hol és miért késik az éjjeli homályban halotti énekes könyvünk, illetve halotti énekeink megújítása?

Miért nem tettek már régebben erre hathatós lépések? De még annyit sem tapasztaltunk, hogy valaki egyházi lapunkba küldött volna be közlés végett új halotti énekeket. Talán senkisémm szeret képzeletileg sem a halál birodalmában járni és arról halotti éneket írni? Kántoraink muzsikális tehet-

ségük nagyrészt, sőt vannak közöttük kiváló muzsikális tehetségűek, kik emellett a költészetben is jártságok és így ha akarnának, tudnának alkalmas halotti énekszövegeket, verseket produkálni. De meg egy Szabolcska Mihály — ki lírikus költő — nem volna-e képes jó halotti énekeket írni? hisz ő mint lírikus, eo ipso predestinálva van arra. Hát Jánosi Zoltán szintén költői tehetségű pap, nem tudna-e alkalmas halotti énekeket írni? Én azt hiszem, hogy ők, és a költészettel foglalkozó több paptársaink, tanítók és kántorok, csak legyenek felkérve, 3—4 év alatt annyi különböző alkalmakra irt halotti énekeket tudnának írni, hogy már 4 év leforgása után taníthatnák a kántorok és kántortanítóink az új halotti énekeket az iskolákban.

Nem helyeslem a „népiskolai szervezet és pragmatikában“ azon rendeltszerű utasítást, hogy nem szabad temetések alkalmával a kántortanítónak segédkezés végett elvinni temetésre az iskolás gyermekeket; hiszen akkor új halotti énekeink életbe léptetésekor a kántortanítónak és papnak kell csakis énekelni, mert a hívek új halottas énekeinket nem tudván, nem énekelhetik azt és így nem segíthetnek. Erre a katolikus szokásra nem reagál a református pap és tanító. Ennek jogosan kontradikál.

Fel tehát a munkára! Addig is, míg hivatalosan fel nem szólíttatnak a poétikus és muzsikális tehetségű papok és tanítók halotti énekek és melódiák írására, az ahhoz értők írjanak halotti énekeket és írjanak melódiákat az új halotti énekekre és azokat küldjék be a Debreceni Protestáns Lap szerkesztőségének közlés végett. Gyűjtsük a halotti énekeket előre, hogy hamarabb létesülhessen az új halotti énekes könyv, mire már régóta égető szükség van.

Sófalvy.

Egyházi élet.

Lelkészeiktatás.

A helybeli és vidéki intelligencia szép számú részvételével történt f. hó 7-én tiszt. *Horváth Sándor* úr ünnepélyes beiktatása a *köröskisjenői* református egyház lelkészi hivatalába, melyre a hívek dicséretre méltó egyhangú bizalma szólította ez ifjú Timótheusunkat. Megmutatni egyházunk iránti ragaszkodásunkat s tanúbizonyságot tenni az új lelkész iránti rokonszenvünkről megjelentek: Doma Gyula pusztaiújlaki lelkész, mint beiktató, Sipos János pósalaki, Bugyi Mihály h.-közújlaki lelkészek, mindhárman családjaikkal, Bán István bojti, Deák József nagyszántói lelkészek, Polgár Gyula debreceni, Fejér Károly munkácsi és Egei István h.-közújlaki s.-lelkészek, továbbá Ertsey Lajos és Kenéz Sándor nagyváradai szolgabírák, Kállay József helybeli, Gaál Ferenc mezőtelegdi jegyző családjával, Kovács János tiszauzi, Rákossy Károly tiszasasi, Makay Zsigmond h.-közújlaki jegyzők, Gombos váradai főmérnök családjával, Jász főerdész családjával, helyi és vidéki tanítók többen. És — akiket legelőbb kellett volna említenünk, mert nekik volt legnagyobb gyönyörűségük ez az ünnepély, látva az

ő kedves fiok és testvérjök elért sikerét, az ő nevelésére fordított szülői fáradozásuknak méltó megkoronázását (2. Tim. 2. 5.): Horváth Endre kémeri áll. tanító, neje, leánya és mások, szintén nagy reményekre jogosító fia, dr. Horváth Endre.

Összegyűlvén a fenti társaság, bevonultunk a hívek által már teljesen megtöltött templomba. Buzgó éneklés után nt. Doma Gyula úr lépett az úrasztalához és komoly intőbeszédet mondott, határozatosan figyelmeztetve a gyülekezetet lelkipásztora iránti szeretetre, bizalomra és engedékenységre, amiket bizony megérdemel az ő nagy és nehéz, de az Úr Krisztus által dicsőséges és gyönyörűsége munkájában, mely Istennek szent Lelke által szolgálja a híveknek lelki és testi érdekeit: itt a földön a szeretet munkáiban s majd túl a siron a mi hitünknek meg nem szégyenülő reménysége szerint. Majd buzgó imádság után az új lelkész mondott székfoglaló beszédet, mely Titus 2. 1—8-on alapulva, az előadó szép hangjával, lelkesültséggel, a meggyőződés lebilincselő erejével elmondva valóban mély hatást gyakorolt a jelenvoltakra, kik mindannyian a megelégedés boldog érzésével s azzal a kívánsággal jöttünk ki az Úrnak hajlékából, hogy az áldásoknak Istene adjon erőt, kitartást a nemzetiségi vidékre elhivatott új órállónak a fenti versekben lefektetett dicsőséges apostoli program megvalósítására, *hogy az ellenfél megszegyenüljön, semmi gonoszt nem tudván rólatok mondani.*

Ennekutána az állami iskolában gyűltünk össze, hogy fehér asztal mellett is ünnepeljük az új lelkészt, miután először nt. Doma Gyula úr küldötte az elismerésnek, szeretetnek meleg szavait főpásztorunkhoz, főtiszteletű dr. Baltazár Dezső püspök urunkhoz. Ünnepeltük még a lelkészi kart, az igazán szép számmal egybegyűlt világiakat, az új lelkésszel való együttműködésben, nagyra hivatott presbyteriumot stb. Este pedig a fiatalság az egyház javára jól sikerült táncmulatságot rendezett.

(Gy.)

Ifjúsági gyülekezet.

A főgimnázium ifjúsági gyülekezete 1912 szept. 22-én alakult meg S. Szabó József felügyelő tanár vezetése alatt. A gyülekezet tagjai voltak az összes felsőbb osztályú, református vallású tanulók. Számuk 182. Az alakuló-gyűlésen a gyülekezet szellemi munkásságának a vezetésére gondnokul megválasztottak: Bézi István és Szabó Zoltán VIII. o. tanulók. A gyülekezet erkölcsi életére vigyázó presbyterek lettek: Kövendy Dénes, Szerepi Bernát VIII. o. t., Bódogh János, Juhász Géza VII. o. t., Joó Ferenc, Vígváry László VI. o. t., Haty Kálmán, Szabó Gyula V. o. tanulók. A gyülekezet anyagi ügyeit intéző s jótékonyagra serkentő diakonusoknak választották: Csanak István, Szoboszlay Sándor VIII. o. t., Roncsik Tibor, Szabó Miklós VII. o. t., Beczner Sándor, Kántor József VI. o. t., Haranghy László, Szabó Endre V. o. tanulókat.

Az ifjúsági gyülekezet tagjai szorgalmasan látogatták az összejöveteleket, melyeket vasárnap délelőttönként a kollégium énektermében tartottak, mindenkor a felügyelő tanár jelenlétében és vezetésével. A tagok közül többen működtek közre cselek-

völeg építő és hiterősítő felolvasásokkal, de különösen bibliamagyarazatokkal, imádkozással s néhányan vallásos költemények előadásával. A gyülekezet úgy ezekkel, mint az erkölcsiségre való vigyázásával s a jótékonyág és áldozatkészség ébresztésével általában sikeres működést fejtett ki.

Szélesebb körű, házi-ünnepélyt rendezett a gyülekezet 1912 január hó 21-én, melyen az akadémiai és főgimnáziumi igazgató vezetésével a két tanárkarnak több tagja megjelent. Az ünnepély műsora a következő volt:

1. Ének. LV. zsolt. 4. v.
2. Imádkozott Juhász Géza VII. o. tanuló.
3. Bibliát magyarázott Szabó Zoltán VIII. o. tanuló.
4. Wieniawski: Legenda. Hegedűn előadta Fráter Iván VII. tanuló. o.
5. Debreceni legenda. Irta és felolvasta Ferenczy Ferenc VIII. o. t.
6. Krisztus mindenütt. Irta Kozma S. Szavaltá Bézi István VIII. o. t.
7. Bach: Matheus passion. Zongorán előadták: Csanak István és Kövendi Dénes VII. o. t.
7. Ének. 156. dics. 5. v.

A gyülekezet az idén is járattott több hiterősítő, vallásos erkölcsi irányú lapot, ú. m. a Szövetnek-et, az Ébresztő-t, a magyar evangéliumi ifjúság lapját, a Diák Világ-ot, a prot. ifjúság Közlöny-ét s a Téli Ujság-ot, a református nép ismert családi hetilapját több példányban. A Szövetnek a főgimnázium ifjúsága számára 165 példányban járt. Ugy ezeket a lapokat, valamint a gyülekezet könyvtárának könyveit szorgalmasan és haszonnal olvasgatták a gyülekezet tagjai. A könyvtár jelenleg 58 kötetből áll.

A gyülekezet mindennemű kiadását abból a pénzüsszegekből fedezte, melyet tagjai, szívük sugallatából, a diakonusok gyűjtése folytán a gyülekezet közös céljaira juttattak: Begyűlt ez évben összesen 32 korona 80 fillér, melyből a kiadás volt összesen 15 korona s így a maradvány 17 korona 80 fillér, mely összeg, az ú. n. ifjúsági perselyalaphoz csatoltatott. Ez alap immár 166.76 K-t tesz. Növelték pár koronával a VII. o. növendékei is, kik e célra adták egyik elhunyt tanuló társuknak, Bódogh Jánosnak, koszorújára begyűlt összeg maradványát. Segítette a gyülekezet az idén is adományával a budapesti Bethlen Gábor-kört.

Szokásos évzáró-ünnepélyét a főiskola tanárainak és egész ifjúságának jelenlétében 1912. évi május hó 5-én tartotta meg a következő műsorról:

1. Felálló ének: 37. dics. 1 vers.
2. Előének: LXIV. zsoltár 1., 4. vers.
3. Imádság. Mondta S. Szabó József, a gyülekezet felügyelő tanára.
4. Emlékezés Lónyai Anna erdélyi fejedelemtől, főiskolánk egyik kegyes patronájáról. Irta és felolvasta Ferenczy Ferenc VIII. o. t.
5. Hozzád áldás forrása... Templomi ének Hasslertől (1584—1612), átirta Bach Sebestyén. Énekelte a főgimnázium vegyeskara.
6. A világlátó. Irta Tompa Mihály, szavaltá Bézi István VIII. o. t., a gyülekezet gondnoka.
7. A gyülekezet évi működéséről, előadta Szabó Zoltán VIII. o. t., a gyülekezet gondnoka.
8. Utóének: 104. dicséret 6. vers.

TANÜGY.

A debreceni református főgimnázium értesítője a most befejezett 1911—12. iskolai évről a szokott vaskos kötetben a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Karai Sándor igazgató-tanár nagy gondal gyűjtögette össze a rengeteg anyagot, mely hű képét tárja előnkbe az elmúlt áldásos esztendőnek. A szorosabb értelemben vett értesítő rész előtt olvasuk dr. Szabó Márton tanárnak „A magyar március 15.” c. művét, melyet a f. évi márc. 15-iki iskolai ünnepen felolvasott. A tanárkar 17 rendes, 2 helyettes, 2 segéd- és 2 melléktárgyakat tanító tanárból áll; ezenkívül rendkívüli tárgyakat tanítottak öten; más vallású hitoktató volt 5. Párhuzamosak az I—IV. osztályok. A tanárok irodalmi működéséről szóló kimutatásban ott látjuk dr. Csűrös Ferenc, dr. Gulyás István, Nyáry Béla, Sinka Sándor, dr. U. Szabó Gyula, S. Szabó József, dr. Szabó Márton és Török Péter neveit. Beiratkozott összesen 660 tanuló, vizsgát tett 635; felvételt és vizsgázott 20 fiú, 9 leány magántanuló. Református volt 605; magyar 663 rendes és magántanuló. A vizsgázottak közül általánosan jeles volt 53, jó 144, elégséges 391; egy tárgyból bukott 29; két tárgyból bukott 31; több tárgyból bukott 16. — Érettségit tett 61; ebből jeles 12; jó 23; egyszerű 17; javít 7; ismételésre utasított 1. — Közli még az értesítő a jövő évre vonatkozó Tájékoztató-t s a kedvezményekre felvettek jegyzékét. Bennünket közelebbről érdekelvén az iskola keretében munkálkodó „Ifjúsági gyülekezet” élete, épen ezért az erre vonatkozó jelentést Egyházi Élet című rovatunkban egész terjedelmében közöljük.

Tanulmányúton. Bakoss Tibor, debreceni református tanítóképző-intézetünk országos nevű festőművész-rajztanára, a jövő iskolai év egy részét szabadságon tölti s ez idő alatt külföldi tanulmányútra megy.

Jutalom. A szatmári református főgimnáziumnál Horvai Béla a III. oszt. tanuló a jövedékbírsági alaphól 200 korona ösztöndíj-jutalomban részesült.

Újabb építkezési államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium arról értesítette a püspöki hivatalt, hogy a debreceni református főgimnázium folyamatban levő építkezésére újabb 200 ezer korona államsegélyt engedélyez.

Az alkoholnap. Az egyes egyházmegyék esperesei az egyházakból összegyűjtött adatok alapján jelentést tettek főtiszt, püspök úrnak arról, hogy az alkoholelles napot minden iskolában megtartották. Sokan igen kevésre becsülik ezt az iskolai védő munkát s talán eleinte kevés is lesz annak az eredménye; de az igazi hatást akkor lehet majd csak érdemlegesen megállapítani, ha egy generáció kikerül emez iskolai nevelő-hatás alul. Mi a magunk részéről teljes mértékben bizunk ebben az eredményben. Csak lelkészeink s tanítóink vennék lelkiismeretesen a dolgot s igyekeznének valóban a lelkébe nyulni a gyermekeknek. — Fájdalom, hallottunk olyan példát is, hogy a tanító egyszerűen felolvasta a kezéhez juttatott mintatanítási füzetet. Hogy az ilyen mun-

kának nem lesz semmi eredménye, az kétségtelen. De hogy a lelkes biztatás a tartózkodásra s viszont az alkohol veszedelmeinek a tanulók értelmi világához leszálló ismertetése nem fogja eltéveszteni hatását, erről a legteljesebb mértékben meg vagyunk győződve.

IRODALOM.

„Amint vagyok“. A debreceni diákkonferencia alkalmára, Vargha Tamás budapesti segédlelkész, b. e. Szász Károly püspök jeles képzettségű s költői hajlamú unokája, néhány éneket fordított le a skóti „Church Hymnary“-ból. Ezek közül különösen az egyik, úgy szövegének gondolatai, valamint dallamának bájos, szelid volta révén, csakhamar útat talált az ifjak szívéhez, kik aztán az egyik összejövetel alkalmával a nagyközönséget is megfánították a kedves kis énekre, szövegét száz számra osztogatva a jelenlevőknek. Ezt az éneket, mely a konferencia emlékeihez valósággal hozzá forrott, ime közöljük:

AMINT VAGYOK...

*Amint vagyok, sok bűn alatt,
De mert hallom hívó szavad
S mert értem áldozád magad,
Bárány Jézus, jövök.*

*Amint vagyok, nem várva, hogy
Lelkemnek terhe, szennye fogy,
Hozzád, ki megtisztíthatod,
Bárány Jézus, jövök.*

*Amint vagyok, bár gyötrelmem
S kétség rágódik lelkemen,
— Kívül harcok benn félelem —
Bárány Jézus, jövök.*

*Amint vagyok, vak és szegény,
Hogy kincset leljek Benned én,
S derüljön éjjelemre fény,
Bárány Jézus, jövök.*

*Amint vagyok, nincs semmi gát,
Kegyelméd mit ne törne át, —
Redd bizom lelkem javát,
Bárány Jézus, jövök.*

*Amint vagyok, hogy a Te szent
Kegyed megtudjam, mit jelent,
Már most s majd egykor odafent,
Bárány Jézus, jövök.*

„Neked!“ Ez a címe annak a kis helmissioi röpirnek, melyet e munka egyik lelkes barátja, dr. K. Tompa Artur ad ki és terjeszt a saját költségén. Az eleven tollal megírott, frappáns hatású kis röpirvek bizonyára nem fogják eltéveszteni céljukat. Különösen hogy ingyen adja szerzőjük és kiadójuk.

Kölcsey élete, halála után. Vajda Viktor, aki már Kölcsey életrajzát is megírta s Kölcseyről több

tanulmányt adott már közre, a fenti címmel érdekes tanulmányt írt.

„Szociálistából keresztyénné“. Ez a címe annak a tetszetős formájú kis füzetkének, mely a Bethánia-egylet kiadásában Budapesten épen most jelent meg. Szerzője Binde Frigyes, ki saját életéből beszél el egy részt, azt a megragadó mozzanatot, hogy a legvehemensebb s legtúlzóbb szociálistából hogyan lett keresztyénné! Az olcsó füzetke (20 fillér) jó szolgálatot tehet olyan lelkipásztor társainknak, akik a szociális-mus túlzásaival kell, hogy küzdjenek.

A Hortobágy megszerzésének története. Kiadja a Debreceni Gazdasági Egyesület. Egyik röpirata annak a nagy harcnak, amit a debreceni polgárság a Hortobágy hasznosítása iránti kísérletek ellen folytat. Benne van a hasznosítás elleni felebbezés is a füzetben.

A nagykárolyi református egyházmegye 1912. évi május hó 1-én Nagykárolyban tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve megjelent Kincses István egyházmegyei jegyző szerkesztésében. Hü képét találjuk benne az egyházmegye szellemi és anyagi életének. Ebben a jegyzőkönyvben áldoz az egyházmegye volt esperese: Segesváry József emlékének.

Eötvös Károly Lajosnak, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság „Füzetes Vállalata“ szerkesztőjének közelebb megjelent művei: *Kis Világ, Legújabb Flóri könyve,* a közoktatási kormány által ajánlott ped. költ. kötet III. bővített és számos eredeti képpel díszített kiadás. *Rákóczi-sínművek,* az ifjúság számára. *Költemények.* A két első kötet 1 korona 40 fillér, illetőleg 2 korona bolti árban a kiadó Franklin-Társulatnál, az utóbbi költeménykötet 3 korona bolti ár helyett postai franco szállítással együtt 2 koronáért a szerzőnél (Budapest, Pozsonyi-út 4. c.) rendelhető meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Isten : Lélek. Mit jelent ez, hogy az „Isten Lélek?“ (Ján. IV. : 24.) Ez azt jelenti, hogy Isten természete nem anyagi, nem testi. Jelenti ez még azt is, hogy Isten öntudatos gondolkozó lény, Istenszemély.* Vannak, akik nem hisznek személyes Istent. Ezek szerint mindennek alapja, szülő oka egy öntudatlan, vak természeti erő. Pedig hát ez nem lehet, mert nézzük csak ezt kissé közelebbről, de csak röviden. Az összes betűket, ha szétszórjuk, maguktól azok soha úgy össze nem állanak, hogy egy legkisebb irodalmi művet alkossanak. Az egymás mellé halmozott különféle hangszerek maguktól sohasé játszhatnak összhangban dalt vagy éneket. Egy betűkből kiolvasható munka, vagy egy különféle hangszereken összhangban hallható zenemű tehát önként egy alkotó, vezető,

* Joosterzee.

gondolkozó Lélekre emlékeztet. Nos, a természet egy legremekebb műalkotás, az egész teremtésben gyönyörű szimfónia : mindenben mérték, szabály és célszerűség, szép harmónia van itt. Ezt látva, mint ezek alkotójára s Urára nem valami öntudatlan vak erőre, hanem egy mindenek felett álló legbölcsebben gondolkozó Lélekre kell itt gondolnunk imádatlaltal, arra, aki volt, van és lesz mindörökké : *Isten !* Még egyet erről. Mi emberek gondolkozó személyek vagyunk. Most már, ha nincs gondolkozó, nincs személyes Isten, ha eképen mindennek szerző oka csak egy öntudatlan vak természeti erő, akkor azon következtetésre kell jutnunk, hogy egy nem gondolkozó erő adott lételt az okos gondolkozó lényeknek is s hogy e szerint vannak olyan teremtmények, amelyeknek magasabb természetök van, mint teremtőjöknek a hatalma. Ez pedig képtelenség, ez nem észszerű, ez nem helyes. Nem. Nem ! Ami gondolkodásunk amaz eredeti, ama fő, amaz örök Gondolkozóhoz, a mi személyi voltunk amaz örök személyhez vezet, a személyes Istenhez, akitől vagynak mindenek, aki tudja, hogy „Ő” van és hogy mi vagyunk (XCIV. Zsolt. 8—9.), aki tudja, mit cselekszik és azt is, hogy mi mit művelünk ; aki vizsgálja szívünket, értelmünket (Péld. XXIV. : 12.), aki tud, ítél mindeneket, aki megfizet kinek-kinek és aki megérti, mikor hozzákiáltunk például eképen : *Lát-hatatlan Lélek, teremtő, megtartó Istenünk : Mi Atyánk . . . azért hát a*

*„Természet könyvét olvasva
Indíttassunk mindég arra,
Hogy áldjuk Urát ég-földnek,
Aki élő Isten : Lélek”.**

Dávid Gyula,

élesdi református lelkész.

Személyi változások. Talán egy hónapja is elmúlt, hogy a kerületünkben előfordult személyi változásokról hirt nem adtunk. Ime, a késedelmet pótolva tudatjuk, hogy főtiszteletű püspök úr G. Kiss Gyula segédlelkészt Komádiba, Toriska Gábor segédlelkészt Munkácsra, Hajdu Gyula segédlelkészt Debrecenbe, Juhász András segédlelkészt Kovácsházára, Bakesy Gyula segédlelkészt Beregrákosra, Tamási Géza segédlelkészt Székelyhídra, Dibáczy József segédlelkészt Sárrétudvariba, V. Kovács Lajos segédlelkészt Debrecenbe, Joó Miklós segédlelkészt Nagybégányba, Szűcs József helyettes lelkészt Tiszapolgárra, Nagy László segédlelkészt Kigyóásra s végül Bodnár Gábor segédlelkészt Debrecenbe rendelte. — A feketetőti egyház lelkészévé Kézy Ignác segédlelkészt, főiskolánk egykori kiváló szép hangú kán-

* Dr. G. Lauliárd (hollandi).

tus tagját választotta meg. Áldáskivánással köszöntjük.

Haláboron aug. 11-én, *Körösladányban* aug. 4-én lesz a templomszentelés. Mindkét helyre meghívták főtiszt. püspök urat is, ki szíves készséggel meg is ígérte, hogy aug. 1-én pihenőjéről visszatérve, mindkét helyen részt vesz a templomot építő egyházak örömeiben s az új templomokban felszentelő imát fog mondani.

A földéaki hívek eddig a makói—újvárosi egyházhoz voltak csatolva. Most ez az egyre fejlődő s szépen virágzó leányegyház mozgalmat indított anyásítása érdekében. Minthogy minden kedvező feltétel megvan arra nézve, hogy a földéaki leányegyház anyásittassék, hisszük, hogy ez hamarosan sikerülni is fog ; adja Isten, hogy még ez év folyamán hirt adhassunk a földéaki hívek vágyai beteljesedése felől.

A dorogi g. kath. magyar püspökség felállításához tehát megadta a konszenszust a római pápa. Az új egyházmegye liturgiái nyelve azonban korántsem lesz magyar, hanem ógörög. Liturgián kívül pedig meg van engedve a magyar nyelv használata. Olyanforma lesz tehát a helyzet, mint a latin szertartás a római kath. egyházban. Ez sokaknak csalódást hozott, mert több helyen hallgatólag már eddig meg volt a magyar liturgia ; ezt pedig vissza fogják csinálni. Ezenkívül pedig halljuk, hogy különösen a bihari oláhok kegyetlenül fegyverkeznek az új püspökség ellen. Ugy, hogy kilátás van egy kis parázs g. keletivé való átvedlésre. Mert az oláhoknál fontosabb a nemzetiségi aspiráció s ezzel együtt a magyar gyűlölet a vallásnál s ezzel együtt az Isten iránti kötelességeknél. Im, ezekkel az auspiciumokkal kezdi pályafutását az új magyar g. kath. püspökség.

Halálozás. Mély részvételt vettük a beregi egyházmegye érdemes és tisztelt papjának, Batta Ferdinánd nagybégányi lelkész halálhírét. A szomorú gyászjelentő így szól : „Alulírottak úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében mély fájdalommal tudatják, hogy a legjobb atya, nagyatyja, após, sógor és rokon *Batta Ferdinánd* nagybégányi református lelkész folyó hó 14-én déli 1 órakor életének 73-ik, lelkészkedésének 41-ik, bús özvegyiségének 3-ik évében, hosszas szenvedés után Beregszászban elhunyt. A drága halott hült tetemeit folyó hó 16-án délután 3 órakor fogjuk a református egyház szertartása szerint a nagybégányi sírkertben örök nyugalomra helyezni. Beregszász, 1912 július 14. Legyen áldott emlékezete ! Batta Nándor, Batta Miklós, özv. Komor Józsefné szül. Batta Irén, Dr. Nemes Béláné, szül. Batta Katalin, gyermekei. Kovács Albert és neje Maly Juliánna, Kovács Lajos és neje Elek Irma sógorai, illetve sógornői. Batta Nándorné szül. Kovács Juliska, Batta Miklósné szül. Kovács Anna, menyei. Tóth Géza, dr. Nemes Béla, vőj. Tóth Irénke, Tóth Gézuka, Tóth Férike, Batta Lacika, Batta Miklóska, Nemes Ibolyka, unokái.”

„Unitárius módra”. A válasszal, vagy ha jobban tetszik : szavaim igazolásával én is ugyanazon okból késtem egy hétig, mint Szaboleska nagytiszteletű úr. Soraiiban ő maga elismeri, hogy a temesvári esetet „elég kiméletes hangon” tettem szóvá. Sajnálom, hogy a Szaboleska nagytiszteletű úr válaszárol

ugyanazt el nem mondhatom. Lesújtó s lekicsinylő szavait meg nem érdemeltem s egyik kifejezését, az „eretnek-szimatolást“ enyhén szólva: visszatessékelem. Én a dolgot ugyanis úgy fogtam fel, hogy a kérdéses együtt szolgálás felemlítésével ezt a tagadhatatlanul vitára alkalmas dolgot odabodom az eszmék forró kohójába. Ha van valakinek szava hozzá: tessék, vitassuk és tisztázzuk a kérdést. És megvalom, első helyen vártam a Szabolcska nagytiszteletű úr nyilatkozatát, melyről azt hittem, ilyesformán fog kezdődni: Jól tette uramöcsém, hogy szóváltette az ügyet, így tisztázhatjuk az esetet s megérthetjük egymást. — Csalódtam. Ezek nem voltak hárfahangok... Ami pedig az ügy meritumát illeti, az együtt szolgálás megtéréséhez nagyon sok komoly adatot szolgáltat az „Unitárius módra“ c. nyilatkozat ama része, melyet a sorok írója lényegtelennek tart. Viszont a hitvallásos rész engem nem nyugtat meg. Kérem csak elolvasni, — hogy vaskosabb könyveket ne emlegessek, — Ferencz József unit. püspök Unitárius Kátéja 77. s köv. kérdéseit. Többek közt ezt mondja: „Jézus isteni nevezetén értjük az ő méltóságát... mert tudjuk, hogy Jézus Krisztus valóságos ember volt“. — Továbbá ajánlom a 138. kérdést: „Az Urvacora az a vallásos szerzetés, mely által az Őr Jézus haláláról való megemlékezésünket ünnepélyesen kinyilvánítjuk, az ő példája követésére buzdítatunk“. — Sokkal jobban becsülöm Szabolcska nagyt. urat is, meg e lap olvasóit is, hogy ezzel szemben a mi álláspontunkat magyarázzam s a kiáltó különbségeket megállapítsam. — Csak még ennyit: Az Urvacora vétel nyilvános és komoly hitvallás a Jézusról, nem pedig rejtett elgondolása annak, hogy mit hiszek én s mit hisz a velem szemközt álló. Ezért mondom szerényen: ez utóbbi ténykedés elmaradhatott volna. — Végezetre biztosíthatom nagytiszt. urat, hogy bár példáját nem követném, de azért épen úgy becsülöm az unitárius hitrokonokat, mint nagytiszteletűségedet. Őszinté nagyrabecsüléssel és nem lanykadó szeretettel: Uray Sándor.

A Református ifjúsági egyesület Élesden múlt év október 31-ikén alakult a lelkész hathatós közreműködése s alkalmi beszédének hatása alatt. A mintegy 70—80 tag hetenként tart lányoknak, külön fiúknak 3 összejövetelt a Nép kör helyiségében. Ilyenkor van ének, felolvasás, szavalás. Lelkész mellett már a tagok is működnek. Több zsolnárt, bibliát rendeltek már. — Ujabban a lelkész a református hittant és a helvét hitvallást óhajtják. = Estélyek a szülők jelenlétében havonként tartanak. Egy-egy ily estén bejön az egyesület javára adomány 30—50 korona. Az ily adományokból tartja fenn az ifjúsági egyesület magát. Ebből rendel lapokat, iratokat. Így tagsági díj nincs, mert ha tagsági díj fizetéssel kezdte volna a lelkész az alakítást, akkor nem

alakult volna meg. De így önkéntes adományból megkezdte működését. E hóban is tart Kálvin-estét az élesdi Kálvin-alap gyarapítására. Abban mutatkozik legjobban az ifjúsági egyesület működése, hogy mióta ez megvan, azóta a fiatalok sokkal jobban járnak templomba, mint eddig. Dicsőségére Istennek.

A hitoktatási segélyek. A székesfőváros tanácsa a hitoktatási segélyek kiosztása céljából felhívta a fővárosi statisztikai hivatalt, hogy jelentse ki, hogy a fővárosban létező egyes felekezeteknek, illetve egyházközösségeknek külön-külön hány tagja van s hogy ezek között mennyi az iskolaköteles gyermekek száma. Felhívta azonkívül az összes fővárosi iskolák vezetőit, hogy ugyancsak a fenti határidőig tudassák, hogy felekezetenként hány tanuló járt a múlt iskolaévben a vezetésük alatt álló iskolába. Ezzel kapcsolatban a tanács az egyházközösségekhez is felhívást intézett, hogy a legutolsó évről szóló költségvetéseket és zárszámadásokat augusztus 15-éig terjesszék be és jelentsék be, hogy mennyi az egyházközösség tagjainak száma és ezek között mennyi az iskolaköteles gyermek.

Öllőzés. Bangha Béla budapesti jezsuita páter könyvet írt a kongregációkról. Címe „Mi a kongregáció?“ s az egész könyv erre a kérdésre felelet. Nem akarunk a könyvhöz érdemileg hozzászólni; csak egy pár sort óhajtunk ezúttal belőle kiollóznai, abból a fejezetből, mely a „Kongregációk működéséről“ szól. — Ezt mondja:

„Tekintsünk csak be bármely kongregációba. A rendes gyűlés sorrendje lényegében mindenütt egy szent beszédből (exhortáció), imák mondásából és énekekből áll. A rendes templomi ájtatosságoktól az ily gyűlés csak annyiban különbözik, hogy pl. a szentbeszéd nema nép átlagához, hanem határozott társadalmi vagy korosztály tagjaihoz szól, tehát specializáltabb és gyakorlatiasabb vonatkozású; az imákon is nagyrészt maguk a (világi) tagok imádkoznak elő, ami az ájtatosságnak bizonyos társulati és családi jelleget ad.“ — Ebből a pár sorból, ebből a bepillantásból megállapíthatunk egyet-mást. Elsőben is azt, hogy im a jezsuiták egy újabb fegyvert vettek ki a kezükből. Mint ahogyan már régebben kivették a katekhizáló vallástani módszer fegyverét, melyet épen nagy reformátoraink teremtettek újjá; — most meg kivették a családias, meleg, egyszerű s közvetlen házi Istentiszteletek fegyverét is. És úgy látszik, mint ahogy kiejtettük kezükből a katekhizmus fegyverét, úgy ki fogjuk ejteni ezt a fegyvert is. Pedig nekünk nem csupán a velök való küzdelemben kellene forgatnunk ezt a fegyvert, — de mert ez az istentiszteleti mód a leghatározottabb reformátori s illetőleg öskeresztyéni elv. Ha a mi szent hagyományaink nem figyelmeztetnének bennünket a családi, házi Istentiszteletek elhanyagolásának veszélyére: figyelmeztessen Bangha Béla meg a Mária-kongregáció.

A debreceni református jogakadémián a beiratások szeptember hó 1-én kezdődnek és 8-ig tartanak, különös figyelembe vehető okok alapján szept. 16-áig is eszközölhető utólagos felvétel. Szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatók tandíj kedvezményben, vagy esetleg elengedésben, azonkívül különböző fokú tápintézeti kedvezményben és ösztöndíjakban, valamint a bentlakás jótéteményében is részesülhetnek.

A közelebbi részletekről felvilágosítást adó „Tájékoztató”-t kívánatra készséggel küld a *jogakadémia* dékánja.

Még egy ollózás! Ne tessék megijedni tőle. Szerény dolog; nem is ollózás, csak a címe az. A „Sárospataki lapok” legutóbbi számában olvasunk egy „Falusi levelet” (nem Notabéne!) melyben igazán meleg, szíves hangon emlékeznek meg Sós Lajos lelkipásztortársunk a debreceni nagyverdei diákgyülesekről, melyeket úgy látszik inkognitóban meglátogatott s egy nap végigévezett. Teljes elismeréssel adózik annak a munkának, melyben az ifjúság foglalatoskodott. — Sorait így végzi: „Annyi bizonyos, hogy szép tavaszra következnek a gazdag nyár, a nyugalmas ősz. Óh, be ránc férne, ha ifjaink igazán ifjak, férfaiink igazán férfiak s öregeink igazán tisztességgel megékesített öregek lennének!” — Örömmel olvasunk e sorokat s konstatáljuk e helyen, hogy a sárospataki főiskola hallgatói közül is tekintélyes számmal vettek részt az ifjak e nagyverdei gyűlésükön.

A zsidó utónevek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter igen érdekes és nem kevésbé fontos rendeletet bocsátott ki a zsidó utónevek rendezését illetőleg. A zsidó szülők ugyanis eddig gyermekük születése után megállapodtak a gyermek utónevében és bejelentették a rabbinál. A rabbi nagyrésze azonban a bemondott neveket bibliai zsidó nevekké cserélte fel és így vezette be az anyakönyvbe. A zsidó gyermek azonban a családban és az életben mindig a családja részéről kapott és nem az anyakönyvbe iktatott nevet használta s ebből sokszor kellemetlen helyzet fejlődött ki. Az anyakönyvi név megváltoztatása eddig nagy nehézséggel járt. A miniszter most elrendeli, hogy azokban az esetekben, amikor az érdekelt fél a személy azonosságát kellően igazolva, közép- vagy felsőiskolai bizonyítványokkal, vagy valamely tanintézetben nyert oklevéllel, kinevezési okmánnyal, vagy más, a kérés támogatására alkalmas hiteles közokirattal igazolni, vagy valószínűsíteni tudja, hogy a polgári életben ifjúkora óta állandóan azt az utónevet használta, amelyre utónevét kiigazítani kéri, az utónévre vonatkozó bejegyzés téves volta igazoltnak tekintendő már abban az esetben is, ha a szülők, vagy azok egyike is hit alatt vallja, hogy gyermekének azt a nevet kívánta adni, amely névre a kiigazítást kérik és amelyet az illető a fölmutatott okmányok szerint gyermekkorára óta valóban használt.

Lelkészválasztás Kísszántón. Páratlan gyönyörű lelkészválasztás volt június 30-án Kísszántó községben. Óriási lelkesedéssel egyhangúlag hívták meg a református hívek lelkészöknek Biharkeresztes község szeretett, kedves segédlelkészét, Babicsák Józsefét. Az érdem valódi elismerése és jutalma volt e választás. Nagytiszteletű Csák Máté nagyváradi református lelkész és Tatár Zoltán világi tanácsbíró urak vezették a választást, kik a legnagyobb gyönyörűséggel szemlélték a hívek egyöntetű lelkesedését s a szép választás felett elismerésöknek adtak kifejezést. A választás már jogerős. A beiktatás augusztus 4-én lesz nagy ünnepélyességgel, melyre úgy a kísszántói, mint a környékbeli hívek nagyban készülődnek.

Pótló tudósítás a berettyóújfalui kálvineumi ünnepélyről. Főtiszteletű püspökünk a berettyó-

újfalui ünnepély után következő napon is folytatta főpásztori munkálkodását Berettyóújfaluban. Meglátogatta a már előzőleg teljesített látogatások után hétfő reggel Kinter Mihály urat, ki az egyháznak 1800 koronát adományozott volt, megörvendezettette látogatásával Gerenday András főgondnok urat is, aki az előző napon 4000 koronás egyházi alapítványát jelentette volt be. A látogatás öröme Gerenday főgondnok 50 koronát adományozott a Kálvineum javára. Látható ezekből, hogy Berettyóújfaluban a valódi élő hit munkálkodik, az áldozatkészség tüze lángol és a szeretet heve melegít. De ezeknek egy-egy megnyilatkozását az emlékezetes püspöki látogatás váltotta ki.

Villámsújtotta amerikai magyar templom. A Pennsylvania államban, Homestead városában lévő magyar református templomának sugártornyát — mint onnan írják — június 26-án a villám ketté hasította. A város kiemelkedő pontján s mondhatni legszebb helyén épített templom és annak sugártornya részben romokban hever. A homesteadi magyar református templomot a világhírű Carnegie-acéltelepet körülvevő esinos városkában, éppen tíz esztendővel ezelőtt építették mintegy százezer korona költséggel. A tornyot tartó erős tölgyfa-oszlopok és gerendák nagy részét szilánkokra hasította a villám iszonyú ereje, míg csudás véletlen folytán egyes gerendázatok sértetlenül és teljes épségben maradtak. Ennek köszönhető, hogy az egész épület össze nem omlott. A szerencsétlenség idején senki sem volt a templomban. A közvetlen szomszédságban lévő parochiális épületben semmi kár nem esett. Az egyház kára jelentékeny.

Nyiregyházáról jelentik: A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület évi közgyűlése csütörtökön vette kezdetét Nyiregyházán Szentiványi Árpád egyházkerületi felügyelő és Geduly Henrik püspök elnöklésével. Ezt megelőzőleg szerdán délután a templomban istentiszteletet tartottak, melyen Csók György miskolci lelkész prédikált. Ezt előértekezlet követte. A mai közgyűlést szintén a templomban tartják. Szentiványi Árpád megnyitó beszédében utal a közgyűlés fontos feladataira. Elfogadták az eperjesi kollégium új kormányzati szabályzatát, kimondván, hogy kívánják a lelkészi kongruának 2400 koronára való felemelését s e célból az egyetemes közgyűléshez feliratot intéznek, valamint a közös protestáns bizottsághoz. A közgyűlés kiküldölte képviselőit a Budapestben november 6-ikán megtartandó egyetemes közgyűlésre. Tudomásul vették, hogy a zsinatot 1913. év végén tartják meg. A közgyűlés kimondta, hogy az ev. teológiai fakultást nem a budapesti egyetemen kívánja felállítani, de Eperjesen. Tudomásul vették, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízta a miniszterium alapítványi ügyosztályának főnökét azzal, hogy az alapítványok ellenőrzésének szabályozása ügyében az evangélikusokat, illetőleg Prónay Dezső báróval, a reformátusokra nézve pedig Tisza István gróffal tárgyal. A közgyűlés pénzügyi okokból nem járul hozzá ahhoz a tervhez, hogy az evangélikus tanítóképző felállíttassék. A közgyűlés a teológiai tanügyi rendszer revízióját kívánja a tanszabadság elve alapján és ellenzi a teológiai akadémiák egyesítését. A közgyűlést délután egy órakor a Sóstón közbéd követte.

Rövid hírek. Rómában a szociálisták kikiáltották, hogy a szocializmus és a szabadkőművesség incompatibilisek; ez aztán szakadást idézett elő közöttük.

Az esperantó nyelvet újabban a cs. és kir. hadseregben is tanítják.

Pozsony városa elhatározta, hogy halottégető kemencét épített; így valószínűleg meg fogja előzni a maradi Debrecent, melynek évek óta meg van már az ily irányú határozata, — papíron.

Patay Károly, a barsi egyházmegye esperese, a bars megyei református tanítóegyesületnél elfoglalt díszelnöki állásáról lemondott. Lemondását azzal indokolta meg, hogy olyan testülettel nem vállal szolidaritást, melynek vezetősége hol nyíltan, hol burkoltan támadja a papságot.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Lapunk helyettes szerkesztője körülbelül egy hónapig nem lesz Debrecenben, így a lapra vonatkozó ügyekben hozzá ne méltóztassanak fordulni.

Gamma. És azt a lapot, mint jóízű ember, nem olvasom; a névtelen támadásra nem reflektálok. Igazad van, a szerzőre én is hamarosan ráismertem. Szomorú dolog mindenképen. Üdv.! Hol nyaralsz?

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA.

Szerkesztő helyettes: URAY SÁNDOR.

4149 — 1912. sz.

Pályázat.

A debreceni református tanítóképző intézetben az 1912—13. isk. évre segédtanári állásra pályázat hirdettetik.

Tantárgyai az alsóbb osztályokban magyar, német, esetleg természetrajz, heti 20 óráig. Évi javadalmazása tanári oklevél birtokában 2000 korona, oklevél nélkül 1600 korona.

Pályázhatnak olyan református vallású tanárjelöltek, kiknek a taníttatni kívánt tárgyak valamelyikéből tanári oklevelök van.

A pályázni kívánók vallásukra, végzett tanulmányaikra, tanári képesítésükre, eddigi szolgálatukra, egészségi, családi állapotukra és hadkötelezettségi viszonyukra vonatkozó okmányokkal felszerelt és a főtiszteletű és méltóságos tiszántúli egyházkerületi elnökséghez címzett kérvényüket 1912. év augusztus hó 20-ig a debreceni református tanítóképző intézet igazgatóságához adják be.

A megválasztott helyettes tanár állását 1912. év szeptember 1-én foglalja el.

Debrecen, 1912 július 10.

A püspök helyett:

Kiss Ferenc,
egyházker. főjegyző.

Pályázat.

a nagyrabéi református első vegyes osztályú, kántorsággal egybekötött tanítói állásra.

Javadalom: 1. Készpénz az egyház pénztárából havonként előre: 600 korona. 2. Szalmazáltóság: 40 korona. 3. Csirke-váltóság: 25 kor. 4. Kert-váltóság: 25 korona. 5. Állami kiegészítés: 235 korona. 6. Temetési stóla körülbelül: 100 korona. 7. Évötödös korpótlék az állam pénztárából. 8. Megfelelő, új lakás, melléképületekkel.

Kötelesség: Az első vegyes osztály tanítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint; továbbá a kántori tiszt teljesítése úgy a templomi isteniszteletnél, mint temetések alkalmával. Belhivatalnok társait akadályoztatásuk esetén, úgy a templomban, mint az iskolában tartozik helyettesíteni. Orgonista van s ezért, hogy azt helyettesíthesse, tudjon orgonázni. A községi gazdasági ismétlő iskolás fiúk és leányok szerda, szombat délután oktatása külön 200 korona javadalomért. — Az egyházi jegyzői tiszt teljesítése, ezidő szerint 40 korona díjazásért.

Csak okleveles tanítók pályázhatnak és pedig július 31-ig. Az állás augusztus 31-én elfoglalandó. Az állást elnyerni óhajtó jól teszi, ha személyesen bemutatkozik, de úti költséget bemutatkozásra az egyház nem ad. ◊

Nagyrabén, 1912 július 12.

F. Varga Lajos,

lelkész.

Pályázat.

A pusztadaróci református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: 1000 korona, melyből 900 korona államsegélyből, 100 korona egyház pénztárából fizettetik. Lakás (egy szoba, konyha) és kert. Temetési stóla. Kötelességei: I—VI. osztályú vegyesiskola egyházkerületi tanterv szerinti tanítása, az ismétlősök oktatása, énekvezéri teendők, egyházi jegyzőség, lelkész akadályoztatása esetén helyettesíteni tartozik. A kellőleg felszerelt kérvények augusztus hó 5-éig alulírotthoz küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztott a szatmári egyházmegyei tanítói gyámintézet jogos és kötelezett tagja.

Pusztadaróc, u. p. Szatmár, 1912.

Református iskolaszék.

Pályázat.

A nyírturai református egyház presbiteri, una pályázatot hirdet az újonnan szervezett II-od nőtanítói állásra. Fizetése az egyház pénztárából 100 korona, fizetékiegészítés az államtól 900 korona, összesen 1000 korona. Természetbeni lakás és 20 korona kertvátság.

Kötelessége az egyháztanács által kijelölt osztályoknak, jelenben az I—II-ik vegyes osztály tanítása a tiszántúli református egyházkerületi tanterv szerint. Pályázati határidő 1912 augusztus hó 8. Okleveles református tanítónők pályázhatnak. Pályázati kérvények alólírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztott állását 1912 szeptember 1-én köteles elfoglalni.

Nyírtura, 1912 július hó 8.

Veress Károly,

ref. lelkész, iskolaszék elnöke.

Pályázati hirdetés.

A rozsályi református egyház újonnan szervezett I—VI. osztályú vegyes elemi iskola tanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalom : 1. Lakás. 2. Kézpénz az egyháztól 100 korona, negyedévenként előre fizetve, az államtól 900 korona fizetékiegészítés.

Kötelessége : az egyházkerületi tanterv szerinti tanítás és kántori teendők végzése.

Pályázati kérvények alólírott lelkészhez f. évi augusztus 10-ig küldendők. Megválasztott állását szeptember elsején elfoglalni köteles.

Kelt Rózsályban (u. p. Gacsály), 1912 július hó.

Nagy Sándor,

ref. lelkész.

Pályázat.

A vésziői református egyháztanács pályázatot hirdet az 1913 január 1-én megüresedő sziki kis fiútanítói állásra. *Javadalom* : kézpénz az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve 1100 korona. Törvényes korpótlék az államtól. Tisztességes természetbeni lakás, kerttel s 20 korona kertpótlék. Megjegyzendő, hogy az egyháznál 1200, 1300 és 1400 korona fizetésű tanítói állások is vannak, melyek élvezetére az itt eltöltött szolgálati időtartam szerinti haladnak a tanítók. E javadalom élvezete 1913 jan. 1-től kezdődik. *Kötelesség* : az I—III. fiúosztálynak a tiszántúli református egyházkerület

tanterve szerint való tanítása. Urvacsoaraosztás idején a szószékből bibliaolvasás. A megválasztott rendes tanító segédtanítói minőségben köteles az állást már folyó évi szeptember 1-én elfoglalni, de rendes tanítói javadalmának élvezetébe csak 1913 január 1-ével lép. Addig pedig havi 60 korona kézpénzfizetése és lakása lesz. Ezen tanévben az állami iskolában hitoktatással bizatik meg, melyért 150 korona évi javadalom jár félévi utólagos részletekben. Uti költségül 20 koronát kap. Pályázati határidő augusztus hó 9.

Gönczy Béla,

iskolaszéki h. elnök.

Pályázat.

az amaci kántor-tanítói állomásra. Javadalma az *egyháztól* : négy fordulón 2—2, összesen 8 hold föld 1200 □-ölével számítva, négy darab marhára legeltetési jog, 12 mázsa búza, 245 korona, 16 korona értékű szolgálmány, lakás és kert ; az *államtól* : 522 korona és korpótlék. Az egyház negyedévenként előre fizet.

Kötelessége az I—VI. osztályú vegyesiskola tanterv szerinti önálló vezetése, az összes kántori teendők végzése s a törvényben előírt teendők. Az állomás augusztus végén elfoglalandó.

Kellően felszerelt pályázati kérvények júl. 31-ig Amacra, u. p. Szaimárnémeti, a református lelkészi hivatalba küldendők.

Pályázat.

A bagaméri református egyház pályázatot hirdet a II-dik tanítói állásra. — Javadalom : államsegéllyel egyezer korona, melyből 400-at az egyház pénztára évnegyedes-, 600 koronát az állam havi előleges részletekben fizet. Törvényszerű lakás kerttel. Kötelesség : az egyháztanács által meghatározott 2 osztályt (jelenleg az I—II. leányosztály) az egyházkerületi tanterv szerint vezetni. Ha férfi tanító választatik, — esetleg — a gazdasági ismétlő iskolásokat 200 korona tiszteletdíjért oktatni. Ha nő választatik, a felsőbb leányosztályokban a kézimunkát tanítani. Az állásra református vallású férfi és nő tanítók egyaránt pályázhatnak. A kérvények folyó évi augusztus 1-ig a lelkészi hivatalba küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó.

Bagamér, 1912 július 15.

Bányai László,

iskolaszéki elnök.

Pályázat.

a bihartordai református egyház III-ik tanítói állására. Évi javadalom: 1. Kézpénz államsegélyből: 900 korona. 2. Kézpénz az egyház pénztárából: 100 korona. 3. Lakpénz egyháztól: 200 korona. 4. Kertválság egyháztól 20 korona. 5. Megfelelő korpótlék. Kötelesség: a vegyes 1—2. osztálynak, esetleg más osztálynak vagy osztályoknak tanterv szerinti oktatása. Pályázati határidő 1912 augusztus 15. Csak férfi tanítók pályázhatnak.

Bihartorda, 1912 július 14.

Vértessy Mór,
iskolasz. elnök.

Pályázat.

Az őri református egyház tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése: államsegéllyel évi 1000 korona. Lakás természetben, kertválság évi 20 korona. Kötelessége a presbiterium által kijelölt osztályok és női kézimunka tanítása. Pályázhatnak okleveles református tanítónők, augusztus 8. napjáig. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Ór (Szabolcs megye), 1912 július 14.

Vass János,
ref. lelkész, iskolasz. elnök.

Pályázat.

A debreceni református főgimnáziumban egy rendes tanári állásra pályázat hirdettetik, amely a folyó év őszén tartandó egyházkerületi gyűlésen, latin és magyar nyelvre képesített, református vallású tanárral töltetik be. Évi javadalmazás: 2400 korona alapfizetés, 800 korona lakáspénz és öt 200 koronás ötödéves korpótlék. A korpótlék alapjául szolgáló időbe a másutt töltött rendes tanári évek beszámíttatnak. Az alapfizetés később 2800, 3200 és 3600 koronára emelkedhetik. A megválasztott tanárnak e mellett igénye van az idevonatkozó feltételek szerint az állami fizetéskiegészítésre és az országos tanári nyugdíjintézetbe való felvételre. Ha az alapfizetés és a fizetéskiegészítés összege a 3200 koronát meghaladja, a lakáspénz ezen összegnek negyed részében fog folyóvát tétetni. A pályázati kérvényt a tiszántúli református egyházkerület közgyűléséhez kell címezni s fel kell szerelni a következő okmányokkal: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári ok-

levél, az előbbi alkalmazásról szóló bizonyítványok s az esetleges irodalmi működés igazolása, a katonai kötelezettség irányában fennálló viszony igazolása, közhatósági orvosi bizonyítvány a pályázónak a tanári pályára alkalmas voltáról. A kérvényt folyó évi augusztus hó 31-ig a tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalához, Debrecenbe kell beküldeni. A megválasztott tanár köteles tanszékét az 1912—13. tanév folyamán székfoglaló értekezés tartásával elfoglalni.

Debrecen, 1912 július hó 1-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A tiszaszalóki református egyház pályázatot hirdet a második tanítói állásra. Fizetés: egyháztól 100 korona, állami fizetéskiegészítés 900 korona. Szép, új lakás és mellékhelyiségek. Orgonázni tudás feltétlen szükséges s általában a zenébeni jártasság a választásnál előnyös. Akadályoztatás esetén vagy betegség esetén a tanító urak egyenást és a lelkészt hivatalos teendőkben helyettesíteni tartoznak. A tanulók, valamint az osztályok beosztása a presbiterium jogköre. Oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények Konecz Sándor lelkész s iskolaszéki elnökhöz küldendők Abádszalókra, július hó 25-ig.

Pályázat.

A tiszabezdédi református presbiterium pályázatot hirdet újonnan szervezett tanítónői állomásra. Javadalom: 100 korona az egyház pénztárából, 900 korona fizetéskiegészítő államsegély, természetbeni lakás és 20 korona kertválság. Kötelessége: a presbiterium által koronként meghatározandó osztályoknak a tiszántúli református egyházkerületi tanterv szerinti tanítása és minden külön díjazás nélkül női kézimunka tanítás. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények a tiszabezdédi református lelkészi hivatalhoz 1912 évi augusztus 1-ig küldendők. Az állás folyó évi szeptember 1-én elfoglalandó.

Tiszabezdéd, 1912 július 9.

Porzolt Károly,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A *furtai* (Bihar megye) református egyház pályázatot hirdet a *harmadik I–II. osztályú vegyes iskola* tanítói állására. — *Javadalom*: államsegéllyel egyezer korona, lakbér kéttöszázötven korona. Javadalmas kötelességeit az egyházi törvények és felsőbb hatósági rendeletek írják elő. Útiköltség harminc korona. — Felszerelt kérvények július harmincegyedikéig a lelkészi hivatalba küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó.

Furta, 1912 július 7.

Csermák Béla,
ref. lelkész.

Pályázat.

A *szőlősgyulai* református egyház pályázatot hirdet I–VI. osztályú vegyes népiskolájának *kántor-tanítói* állására.

Javadalmazás:

1. 460 korona az egyház pénztárából havonként előre fizetve.
2. 7 hold kaszáló- és szántó föld haszonélvezete. (Adóját javadalmas fizeti.)
3. 358 korona állami fizetéskiegészítés.
4. 130 korona tandíjváltás.
5. 200 korona drágasági pótlék az egyháztól.
6. Temető és cinterem haszna felerészben.

Kötelessége:

I–VI. osztályú vegyesiskola tanterv szerinti vezetése, ismétlősök tanítása (amiért a községtől 50 korona tiszteletdíjat élvez), kántori teendők végzése. Kanonikus órákor s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat.

Pályázati kérvények 1912. év július 31-ig alólírott iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

Szőlősgyula, u. p. Feketeadó, 1912 júl. 8.

Balogh Miklós,
ref. lelkész.

Pályázat.

A tiszaberceli református egyház pályázatot hirdet egy tanítónői állásra. Javadalom: 100 korona az egyház pénztárából évnegyedenként előre; 900 korona 44.903–911. vall. és közokt. miniszteri sz. rendelettel folyósított fizetés kiegészítési államsegély és természetbeni lakás. Kötelesség: a presbiterium

által részére kijelölt leány-osztályok vezetése és a négy felsőbb leányiskolában kézimunka tanítás. Az állás 1912 szept. 1-én elfoglalandó, fizetése is ettől az időtől folyósíttatik. Pályázati kérvények folyó évi aug. 3-ig a tiszaberceli református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Tiszabercel, 1912 július 7.

**A református egyház
presbiteriuma.**

Pályázati hirdetemény.

A kecskeméti ref. jogakadémián egy évi szabad-szolgáltatás következtében 1. a magyar közigazgatási jog, statisztika és művelődéstörténet; 2. a kereskedelmi váltójog és peres és perenkívüli eljárás tanszékei az 1912–13. tanév tartamára helyettes tanárral fognak betölteni, amely helyettes tanári állásokra ezennel pályázat hirdettetik.

A helyettes tanár a fentemlített tárgyakat a tanulmányi rendben megszabott óraszámban tartozik előadni.

A tanszékek javadalmazása: az első helyen megnevezett tanszéke a református egyház pénztárából, a második helyen megnevezett tanszéke Kecskemét th. város pénztárából a szervezeti szabályok értelmében, a rendes tanár törzsfizetése 3200 korona és a szabályszerű tandíjosztalék és föltéve, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az illető helyettes tanárnak a vizsgabizottságokba való beosztását jóváhagyja, vizsgadíj osztalék is.

Az első helyen megnevezett tanszékre csak protestáns vallású, a második helyen megnevezettre valláskülönbség nélkül olyan pályázók alkalmazhatók, akik legalább szakbeli tudori oklevéllel bírnak.

A meghirdetett tanszéket a jogakadémia igazgatótanácsa fogja választás útján betölteni. A megválasztott tanár köteles lesz tanszékét 1912 szept. 16-án elfoglalni.

Megjegyeztetik azonban, hogy az 1912–13. tanév leteltével mindkét tanszékét Kecskemét th. város közgyűlése fogja véglegesen betölteni és így azok, akik a jövő tanévben helyettes tanári minőségben alkalmaztatnak, semmiféle jogigényt nem formálhatnak a végleges megválasztásra; megbízatásuk csak egy évre terjed.

Végül a jogakadémia igazgatótanácsa fentartja magának azt a jogot, hogy amennyiben a helyettes tanári állásokra a pályázatot nem tartja eredményesnek, a tanszékek teendőinek ellátásáról legjobb belátása szerint fog gondoskodni.

Pályázni kívánók eddigi tanulmányaikat, minősítésüket, esetleges alkalmaztatásukat, katonai szolgálatra kötelezettségüket, vagy az alóli mentességüket és rövid életrajzukat feltüntetve pályázati kérvényüket és pedig, ha közszolgálatban állanak, közvetlen fölöttes hatóságuk útján folyó évi augusztus 20-ig alólírotthoz, mint a jogakadémiai igazgatótanács elnökéhez, nyujtsák be.

Kecskemét, 1912 július 7.

Mészáros János,
ref. lelkész,
a jogakadémiai igazgatótanács elnöke.

Pályázat.

A dobozi református egyház orgonista-kántor-tanítói állásra hirdet pályázatot. Fizetés az egyház pénztárából 677 korona 72 fillér, 30 hold (1100 öles) szántó föld, hasznbére volt eddig 1176 korona, 330 öl üres szőlőföld, hasznbére 20 korona. Korpótlék államsegélyből. — Ismétlősök tanításáért községi pénztárból 50 korona. Állami iskolai vallás- és énektanításért az állami iskolai gondnokság pénztárából 60 kor. Vadászati hasznbér 30 korona. Temetési stóla körülbelől 60 korona. Összesen 2073 korona 72 fillér. A 4 utolsó tételért azonban egyházunk nem szavatol. Lakás udvarral, kerttel, melléképületekkel. Kötelesség a leányiskolai II—VI. osztályú mindennapos és az ismétlő leánygyermek tanítása kerületi tanterv szerint. Vallás- és énektanítás az állami iskolában, jelenleg 1 tanteremben, heti 2 órán. Templomi éneklés vezetése minden harmadik héten orgonakísérettel. Temetési szolgálat minden harmadik esetben. Leányegylet szervezése és vezetése. Kézimunka tanítás. Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése minden harmadik esetben. Ünnepkövetek ellátása tanítótársaival felváltva, melyért esetenként 8 korona jár. Csak családos tanítók pályázhatnak. Próbaéneklés július 28-án délelőtt, melyre megjelenés költségeit egyházunk nem fizeti, de a megjelenteket ebéddel ellátja. Utána a választás azonnal megejtetik. Az állás augusztus 31-én elfoglalandó. Pályázati kérvények július 25-ig adandók be. Melléklendők: oklevél másolat, keresztlevél, szolgálati bizonyítvány, esperesi bizonyítvány és elbocsátó-levél, családi állapotot feltüntető és esetleg az eskü letételéről szóló bizonyítvány. Megválasztott 40 korona költözési díjat kap. Az elhunyt tanító által eszközölt építkezésekért, gyümölcsfákért és 250 tőke termő szőlőért 235 korona megváltási díj fizetendő vissza az özvegynek.

Doboz (Békés megye), 1912 július 5.

Szabó Mihály,

ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés,

A sárospataki főiskola akadémiai igazgatósága pályázatot hirdet egy *helyettes-jogtanári* állásra. A megválasztandó helyettes tanár kötelessége a *büntető jog, a büntető perjognak* és a *jogbolcsészetnek* a tanulmányi rendben megszabott órászámban előadása.

Javadalma évi 2600 kor. fizetés, a kollégiumban egy szobából álló természetbeni lakás (kiszolgálás, fűtés, világítás nélkül).

Pályázhatnak református, vagy ág. hitv. evangélikus vallású egyének, kiknek jogtudományi doktori oklevelük van.

A főiskolai igazgató-tanácshoz címzett pályázati kérvények keresztlevéllel, érettségi bizonyítvánnyal, a katonai kötelezettség lerovásáról szóló bizonylattal, képesítési és szolgálati bizonyítvánnyal s rövid életrajzi vázlattal felszerelve, melyben a pályázó nyelvismeretei s esetleg irodalmi működése is feltüntetendő, a sárospataki főiskola akadémiai igazgatói hivatalához nyújtandók be *1912 augusztus hó 31-ig*. Az állást a főiskolai igazgató-tanács szeptember 10-iki ülésén tölti be; a megválasztott köteles állását szeptember 20-án elfoglalni.

Pályázat.

A *mezőtúri református főgimnázium* fenntartó testülete pályázatot hirdet egy *helyettes tanári* állásra.

Pályázhatnak református vallású latin-magyar és latin-görög szakcsoportra képesített tanárjelöltek. Évi fizetés 1800 korona. A kellőleg felszerelt kérvények folyó évi augusztus hó 15-ig nyújtandók be a főgimnázium igazgatóságához. Az állás folyó évi augusztus hó 28-án foglalandó el.

Mezőtúr, 1912 július 1.

Borsos Károly,
igazgató.

Kónya Gábor,
igazg. tanács elnöke.

Pályázat.

A *berekböszörményi református egyház-tanács* pályázatot hirdet halálozás folytán megüresedett *tanítónői* állásra.

Javadalma: 1. Lakás kerttel. 2. Négyszáz korona az egyház pénztárából. 3. 600 korona az állampénztárból.

Kötelessége: Az I. és II-ik leányosztály tanítása a tiszántúli református egyházkerületi tanterv alapján.

Pályázati határidő: 1912 augusztus 1.

Megválasztott állását tartozik 1912 szept. 1-én elfoglalni.

Berekböszörmény, 1912 július 7.

Budai János,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A hajdúnánási református egyház pályázatot hirdet egy *férfi-* és egy *nőtanító-i* állásra.

Javadalmazás: 1. Készpénzfizetés a református egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben 100 kor. 2. Készpénzfizetés állami-segélyből az állam pénztárából havi előleges részletekben 900 kor. — 3. Lakbér a református egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben 250, illetve 300 korona. Összesen 1250, illetve 1300 korona. Korpótlék állami-segélyből.

Köteleességek: A református elemi iskola I—VI. osztályaiban az iskolaszék által kijelölt osztály vagy osztályok vezetése.

Pályázati határidő: 1912 július 20.

Kellőleg felszerelt kérvények jelzett időig alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők.

A megválasztottak 1912 szeptember 1-én tartoznak állásukat elfoglalni.

Hajdúnánás, 1912 július 14.

Domján Lajos,

ref. h. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A sárrétudvari református egyház pályázatot hirdet újonnan létesítendő *VII-ik tanítói* állomására.

Javadalom: Az államtól 900 korona; az egyháztól 100 korona; kertváltság: 20 korona s lakáspénz 250 korona, összesen *1270 korona* havi részletekben. — *Köteleesség*: a rábízandó osztály vagy osztályoknak a tiszántúli egyházkerületi tanterv szerinti tanítása. — Kellőleg felszerelt kérvények július 28-án délelőtt 10 óráig alólírothoz küldendők. Állomás szeptember 1-ére elfoglalandó.

Sárrétudvari, 1912 július 8.

Szabó Imre,

iskolaszéki elnök.

Hittanhallgató, gyakorlott szónok, ajánkozik vakációnális káplánnak, vagy nevelőnek vidékre. Megkeresések a szerkesztőségbe küldendők.

MANDEL LIPÓT DEBRECZEN.

THE VERA

American Shoe

Kérje
képes ár-
jegyzékem.

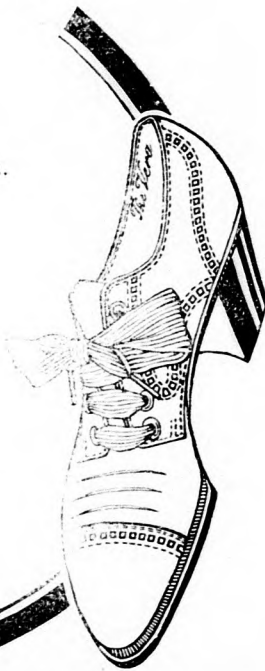

Elsőrendű
cipők raktára.

Bevésett
szabott áruk.

Nagy választék.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Helyi
és vidéki
Telefon
352.